

NYHEDSBREV 7 NOVEMBER 2023

Dametur til Kirundo

Kvindenetværket i Danmark støtter her i Burundi projektet Terimbere, som er en pendant til Dukoreprojektet i Rwanda. Det handler om spare-låneaktiviteter og indtægtsgenererende aktiviteter i kvindegrupper i menigheder i alle distrikter. Jeg har sammen med bestyrelsen fra Kvindedepartementet i UEBB besøgt en del af disse grupper, og sidst gik turen til Kirundo i det nordlige Burundi sidste weekend i oktober.

Vi skulle besøge en nystartet gruppe i menigheden i Nyakarama. Gruppen kalder sig Imbere ni heza - fremtiden er god - og de er 58 medlemmer, hvoraf 31 har dannet en spare-låne gruppe.

“Kunne det ikke være fint, hvis vi allesammen har Imvutano på på søndag?” Sådan lød en besked fra formanden Consolate om torsdagen, inden vi skulle afsted. “Jo meget gerne”, svarede jeg. Imvutano er den traditionelle to-delte festkjole her i Burundi. Og der er absolut ingen, der klager over kulturel appropriation her - de synes, jeg viser dem ære og respekt for deres kultur, når jeg tager den på. I dette tilfælde var det éns lejede kjoler, og det så flot ud, da vi kom “skridende” op ad midtergangen i kirken! Efter en festlig gudstjeneste med sang, dans og overrækkelse af gaver mødtes vi med gruppen til en snak om deres aktiviteter. De har 5 geder, som de passer i fællesskab, indtil der er kommet så mange kid, at alle i gruppen kan få en. Gødningen bruger de til deres landbrugsaktiviteter. For nogle af indtægterne fra grøntsagerne har de købt nye kjoler til alle i gruppen.

Da jeg kom hjem efter en god tur, skulle jeg pakke mine gaver op, og udover en meget flot kurv med jordnødder og æg - var der også en fint indpakket skotøjsæske, som indeholdt en levende hane!! Det arme dyr havde ligget i æsken hele dagen - dog med et par lufthuller. Men da vi allerede har en hane i hønsegården i Rubura, røg denne her i gryden og blev serveret allerede dagen efter..

En lille “disclaimer”

Jeg lovede i sidste nyhedsbrev, at I kunne læse om opstart i Kvindenetværkets nye projekt “Familieplanlægning - en fælles opgave”, som også er støttet af DBSU. Desværre blev jeg syg, og i stedet for en tur til Bubanza måtte jeg en tur til lægen i Butare til tjek, blodprøver og lidt “familiepleje” hos Bente, Jesper og Edouard, til jeg var frisk igen, selvom Bernard var klar til bare at indlægge mig på en privat stue på hospitalet ;) Det var ikke noget alvorligt - nok en form for virusinfektion m opkastning, høj feber og voldsom hovedpine - og heldigvis ikke malaria. Men det var rart, at der lige var en søster og svoger tæt på ♥

Tinyuka-seminar i Rwanda - med søster og niece

I Tinyukaprojektet, som handler om ledertræning af kvinder i 17 menigheder i Bugeseradiet i Rwanda, var det tid til sidste seminar, inden projektet slutter med udgangen af dette år.

Denne gang var temaet kvinder i ledelse i kirken og lokalsamfundet, og min søster Bente, hendes datter Lea og jeg skulle blandt andet undervise om kvinders rolle i ledelsen i Baptistkirken i Danmark, Kvindenetværkets organisering og daglige arbejde, men også give et lille historisk oprids omkring kvinders vilkår i Danmark. Lea fortalte om BBU's strategi for ledertræning og ligestilling hos vores unge mennesker, og her var en vigtig pointe - at ligestilling starter med, hvordan vi opdrager vores børn, og hvordan vi behandler vores unge mænd og kvinder både i hjemmene og i kirken.

Det vakte noget røre, at vi både har en dronning i Danmark, en kvindelig statsminister og ikke mindst en kvindelig formand for BaptistKirken. Men kvinderne var også ret optagede af, at vi ikke længere lover i vielsesritualet at adlyde vores mand, at mænd godt kan lave mad til fællesspisninger i kirken - og at det også hænder, at præsten tager opvasken!! For os 3 danske damer var det lidt provokerende, at hele formiddagen blev ledet - og i den grad styret - af en mand nemlig næstformanden i AEFR. Han holdt oplæg om AEFR's strategi for kvinder i ledelse i kirken, men det kom vist lidt bag på ham, hvor mange kritiske spørgsmål deltagerne havde. Især var de frustrerede over, at når de som kvinder samler ind - og det er de gode til - så er det stadig mændene, der bestemmer, hvad pengene må bruges til. Og her var det, at vi bed os i tungen for ikke at blande os, for svarene til dem var formuleret i sådan en lidt “overbærende” tone; “I kan jo nok forstå at...” Desværre gik han, inden vi kom til det med, at der ikke er nogle positioner i Baptistkirken i Danmark, kvinder ikke kan have. 😊

som hun selv i landets ledelse.

Dag 2 holdt Bente morgenandagten, og så var der oplæg fra Christine Depite, som sidder i Rwandas parlament. Hun kom blandt andet med sit bud på, hvad der holder kvinder tilbage, men også på hvordan de kan styrke deres positioner i hjem, kirke, lokalsamfund og

Dagene gav os en større forståelse for og indblik i den modstand og de systemiske udfordringer, kvinderne står med. Ligestillingen er ikke lige rundt om hjørnet. Men vi fik bestemt også en oplevelse af modige og stærke kvinder, som er på vej "frem i bussen", og som arbejder på at blive set og hørt og blive dygtige ledere i deres kirker og lokalsamfund.

BRYLLUP I RWANDA

Vores kære "bonusbror" Edouard i Rwanda fejrede 18/11 bryllup med sin udkårne Noella, og Bente, Jesper og jeg skulle med.

For helt at forstå, hvor stor en ting det var for os og alle andre, er der lige en lille forklaring først. Edouard er 54 år og den ældste bror i en søskendeflok på oprindeligt 8 børn. Deres far Athanase arbejdede for vores forældre i Nyantanga i 80'erne, så vi har kendt Edouard i rigtig mange år. Desuden har han hjulpet utallige danske spejdere og kirkefolk med tolkning, planlægning af ture osv gennem årene.

Under folkemordet i 1994 flygtede familien til Congo, og her døde begge forældre og den yngste bror. Edouard brugte derefter år på at få sine søskende tilbage til Rwanda og på at få dem allesammen i gang med uddannelse. I 2013 kom hans yngste bror Laurent ud for en motorcykelulykke, som gjorde ham hjerneskadet og ude af stand til at gå, spise selv og tale. Edouard tog igen rollen som familiens ældste på sig og havde Laurent boende hos sig, indtil han sov ind i november 2021. Først derefter var det muligt for ham at fokusere på sig selv og muligheden for at skabe sig en familie. Det er ikke helt almindeligt her, at man ikke er gift i den alder, og der var lidt snak i krogene om, hvorfor han mon ikke havde fundet sig en kone endnu. Vi vidste dog godt, at der var en sød - og yndig - ung dame, Noella, inde i billedet, og at det var alvorligt. Men vi troede, at det lå lidt ude i fremtiden med selve brylluppet, da han ikke havde indviet resten af familien i planerne. Men lige da vi havde sendt Jep til Danmark og kom retur til Edouard i Butare, siger han pludselig: I har ingen planer den 18/11 vel? Og så viste det sig, at han havde besluttet, at når nu 2 af hans "hvide søstre" og den enes mand var her, så skulle der holdes bryllup, så vi kunne være med.

Det er ikke en lille ting at blive gift i Rwanda. Der er mange traditioner, som skal overholdes - og dertil kommer kirkens regler. Og her fik Edouard undtagelsesvist lov til at blive gift kun 3 uger efter, at der blev lyst for dem i kirken. Det er ellers først acceptabelt efter 3 måneder. Der blev uddelt invitationer både fysisk og på Facebook, og skulle man være så uheldig ikke at have fået en invitation, må man gerne dukke op alligevel, hvis man har lyst - lidt anderledes end hos os, hvor det vist ikke er særlig høfligt at dukke uanmeldt op til festen.

Så startede ellers en proces med besøg hos familier, bekendtgørelse af bryllup og et hav af forberedelser af alt lige fra lokale, tøj, mad, ringe, kage osv. Og utroligt nok blev alt klar til den store dag. Jeg kom dagen før, så Bente og jeg kunne shoppe sko - vi kunne ikke tage til fest i flade, kedelige sandaler. Jeg medbragte også hvid skjorte og en jakke til svoger Jesper fra Morten Kofoeds "tøjlager" i Rubura, så han kunne blive klædt pænt på og ikke komme i shorts og sandaler. Bag huset var "kokekønen" i gang med at tilberede utrolige mængder mad, og det fortsatte hele natten, hvor hun og medhjælperne skiftedes til at sove, så vi fik til gengæld ikke så meget søvn, da kokkeriet foregik lige udenfor vores værelsesvinduer ;)

Bente og jeg skulle i traditionelle kjoler - og de ankom sammen med små fikse håndtasker, så vi lige kunne have telefon, læbestift osv med. Heldigvis er der en god kultur her med udlejning af tøj til alle anledninger, så alt tøj til hovedpersonerne hele dagen var lejet.

Dagen var delt i 3 afdelinger: Ceremoni med betaling af brudepris og servering af varm mad, derefter vielse i kirken og til sidst reception med bryllupskage og gaver.

Lørdag morgen myldrede det ind med brudesvende og Edouards bror Bernard, som skulle være Best Man og følge Edouard hele dagen. Om formiddagen var parret og deres følge i traditionelt Rwandisk tøj. Virkelig flot, og det var sjovt for os at være med til hele påklædningsseancen med Edouard og brudesvendene.

Selve ceremonien med brudepris var en lidt lang omgang med forhandling på skrømt mellem de to familier. Først efter ret lang tid måtte parret mødes og komme op foran, og så var der uddeling af gaver fra brudeparret til familien - herunder os! Derefter var der varm mad til alle de 500 fremmødte. Der var kommet så mange, at nogle måtte stå udenfor salen. Men alle fik mad og fanta.

Så skulle parret og følget af brudesvende og brudepiger klæde

om inden vielsen i kirken. Det var en fin vielse, og igen var det tydeligt, hvor afholdt Edouard er, for der var helt ekstraordinært givet tilladelse til gavegivning til selve vielsen, så nogle af de kvindegrupper, han har arbejdet med, kunne komme og give gave ligesom søndagsskolen og kvinderne i kirken kom med alt lige fra plastikbaljer, koste og toiletbørster til trækul og kartofler.

Efter vielsen var der fotografering i museumshaven, og derefter kørte vi til receptionen. Her var der taler, gaver til brudeparret og uddeling af bryllupskage og fanta til alle gæsterne. Gavegivning her foregår ved, at man bliver skrevet på en liste. Derefter bliver man kaldt op i "rangorden" og overrækker sin gave og bliver fotograferet sammen med brudeparret. Til de særlige V-VIP gæster (altså os helt ekstra VIP) blev der så givet en æske med bryllupskage, som vi kunne nyde dagen efter!

Vi havde besluttet, at vi efter receptionen ville overnatte på hotel, så Eduard og Noella kunne få lov at tilbringe den første nat sammen, uden at vi også skulle være i huset! Selvom Edouard ikke var helt glad for det, havde de alligevel nydt den første morgen med rester af bryllupskage mm - og ingen andre end de to!

Søndag efter gudstjenesten var der endnu en ceremoni hos Edouards bror Leonard, som i alt det her var den, der var i forældrenes sted sammen med sin hustru Phoebe.

Her skulle Noella præsenteres for familien igen, have gaver fra dem og selv give gaver til kvinderne i familien. Først derefter må hun lave mad til sin mand! Og i den kommende uge, skal de hjem til hendes mor og vise, at Edouard behandler hende godt - og indtil da må hun ikke mødes med sin mor eller andre fra familien alene.

Tidligere var det først efter en måned, for bruden skulle helst tage en dejlig masse kilo på, inden hun blev fremvist for familien igen, så de kunne se, at hun ikke manglede noget!

Det var næsten som i eventyrene - at festen varede i mange dage og nætter. Men vi er glade og taknemmelige over, at vi fik lov at være en del af det hele.

Regntid - er stilletid?

Hold op hvor har det regnet i denne regntid! Mange dage med heldagsregn, torden, blæst osv. Vejene er glatte, der er mudder overalt, og det er svært at holde balancen! Det er også, som om alt går i stå her, når det regner. Folk trækker ind, arbejdet går i stå, og regn er en accepteret undskyldning for at komme for sent til alt - eller slet ikke at møde op! I det lille hus på højen er regntid en kold tid med nogle gange ned til 17 grader indenfor. Så jeg har haft brug for uldne sokker og lange bukser. Og om aftenen

kryber jeg sammen foran pejsens ild og længes lidt efter fjernvarmen i Allesø, mens jeg kan høre dråberne ramme loftet, der hvor taget ikke er helt tæt! Der er heller ikke meget gang i solfangeren til det varme vand, så det er nogle kølige bade man får på de grå dage. Vasketøjet, som jo er vasket i hånden og ikke er vredet supermeget, vil ikke tørre - så man får ret nemt sure håndklæder. Heldigvis kan jeg sætte et tørrestativ foran pejsen om natten - og ind på den anden side af væggen til eftervarmen om dagen. Det er som om man bliver ligesom firbenene, som skynder sig ud, når solen endelig kommer og suger varmen til sig inden næste regnbyge!

Men regntid er også grødetid, og alt vokser og gror på markerne og lover mad til de næste mange måneder. Min have blomstrer og dufter og honningsugerne sværmer rundt og nyder det, og i køkkenhaven er salat og babyspinat, løg, gulerødder og majs på vej op - lækkert.

Læs næste gang om: træning af præstefruer, ordination, nyt tiltag for albinoer - og juleforberedelser ;)